

Årsrapport 2024

Rådet for Statistisk sentralbyrå

7. mars 2025

Innhold

1.	Bakgrunn	3
2.	Rådets hovedbudskap	4
3.	Rådets saksbehandling.....	5
4.	Rådets vurderinger i 2024.....	6
4.1.	Nasjonalt statistikkprogram og kvalitet i offisiell statistikk	6
4.2.	Datainnsamling og bruk av opplysningsplikt.....	6
4.3.	Forsknings- og analysevirksomheten.....	6
4.4.	Utviklingsarbeid i SSB.....	7
4.5.	Strategiske administrative temaer	8
5.	Prioriterte saker for rådet i 2025	10
	Vedlegg: Oversikt over saker i 2024	11

1. Bakgrunn

Rådet for Statistisk sentralbyrå (SSB) oppnevnes av Kongen i statsråd i henhold til statistikkloven § 19. Rådet skal være bredt sammensatt og uavhengig. SSB er sekretariat for rådet.

Rådet skal bidra til at de oppgavene som tillegges SSB utføres på en best mulig måte. Rådet skal bistå administrerende direktør i statistikkfaglige spørsmål, i spørsmål om forskning og analyse og i andre særlig viktige eller prinsipielle saker. Rådgivingen skal fortrinnsvis være på strategisk nivå. Rådet har egen instruks og er gitt følgende oppgaver:

- a. Rådet skal gi råd i enhver sak det blir forelagt av administrerende direktør.
- b. Rådet kan gi råd til administrerende direktør eller Finansdepartementet etter eget tiltak.
- c. Rådet kan bistå departementet i arbeid med eksterne evalueringer av SSB. Finansdepartementet kan også be Rådet om råd i andre saker.
- d. Departementet skal be om Rådets synspunkter om krav til ny administrerende direktør før stillingen utlyses.

Rådet for Statistisk sentralbyrå

Rådet har sju medlemmer. Rådet har følgende sammensetning for perioden 2024–2027:

- Samfunnsøkonom Birger Vikøren (leder)
- Tidl. rigsstatistiker Jørgen Elmeskov (nestleder)
- Professor Grete Brochmann
- Forskningsjef Wenche Dramstad
- Professor Oddrun Samdal
- Konserndirektør Astrid Undheim
- Virksomhetsleder Helge Veum



F.v. Oddrun Samdal, Birger Vikøren, Astrid Undheim, Grete Brochmann, Jørgen Elmeskov, Helge Veum og Wenche Dramstad

2. Rådets hovedbudskap

Rådets samlede vurdering er at SSB har ivaretatt sine samfunnsoppdrag innen statistikk, forskning og analyse i 2024 på en god måte. Resultatene har i hovedsak vært i tråd med forventninger og krav i Finansdepartementets tildelingsbrev. Nedenfor følger en omtale av de viktigste sakene rådet har jobbet med i 2024.

Rådet er opptatt av SSBs pågående teknologiskifte og det omfattende arbeidet med å legge om til skybasert dataplattform og nye produksjonsprosesser (Dapla). Omleggingen til Dapla er svært viktig for at SSB skal kunne utnytte nye datakilder, produsere statistikk på en effektiv måte og levere produkter og tjenester med god kvalitet. Rådet mener at SSB gjør mange riktige grep og bruker hensiktsmessige verktøy. Det er viktig at SSB følger opp konkrete oversikter over aktiviteter, risikovurderinger og leveranssmål. Rådet er fornøyd med at SSB i 2024 styrket den sentrale oppfølgingen av framdrift og gevinstoppnåelse. Rådet mener det vil være formålstjenlig å gjøre gevinstmålene enda tydeligere, gjerne for hver statistikk, og ha tett oppfølging av disse. Omleggingen stiller store krav til organisasjonen over lang tid. Det er behov for å øke endringstakten slik at overgangsperioden og ulempene og risikoene som den medfører, reduseres. Rådet støtter satsingsforslaget som SSB har fremmet for å få mer fart i omleggingen til Dapla. Det er betydelig risiko for at andre viktige oppgaver må nedprioriteres i overgangsperioden.

Stadige endringer i omgivelsene øker nødvendigheten av styrket informasjonssikkerhet og personvern i SSB. Rådet mener at SSB har kommet langt med grunnsikringen, men at det er behov for et taktskifte i arbeidet for å redusere gjestående utfordringer. Det krever også prioritering i budsjettet. Rådet legger vekt på behovet for et helhetlig rammeverk og en klar styringsstruktur for arbeidet med informasjonssikkerhet. Det er viktig at SSB gjør systematiske vurderinger og sørger for god dokumentasjon. Det bør være en prioritert oppgave å styrke deteksjons- og responsevnen. Det er bra at SSB vurderer sin virksomhet opp mot Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSM) grunnprinsipper for IKT-sikkerhet og har dette som grunnlag for dialogen med Finansdepartementet om behovet for tiltak.

Rådet understreker behovet for at SSB styrker internkontrollen og oppfølgingen av etterlevelse. Det er viktig for SSB som skal ivareta sin rolle som nasjonal leverandør av styringsdata. For å ha klare strukturer i organisasjonen anbefaler rådet at SSB etablerer en egen enhet med en andrelinjefunksjon for risikostyring og oppfølging av etterlevelse.

Det er viktig at SSB har sikre og effektive systemer for deling av data til forskning og analyse. Etter rådets oppfatning medfører utlevering av data stor risiko for at data kan komme på avveie. Slike hendelser er alvorlige i seg selv og kan også skade SSBs tillit i samfunnet. Rådet mener at SSB bør velge løsninger for bruk av sikre analyserom basert på kost-nyttevurderinger som tar utgangspunkt i en prioritering av de viktigste sikkerhetsaspektene for SSB. Det er positivt at SSB samarbeider med helsesektoren, spesielt Folkehelseinstituttet (FHI), om videreutvikling og bruk av analyserom og krav til andre behandlingsmiljøer. Rådet har pekt på behovet for at SSB har en tydelig strategi for delingstjenestene i et lengre tidsperspektiv. Det er bra at SSB skal gjøre en vurdering av datadelingstjenestene og angi retning for videre utvikling av disse, slik Finansdepartementet har bedt om i tildelingsbrevet for 2025.

Årsrapporten fra forskningsavdelingen viser at det gjøres godt forsknings- og analysearbeid i SSB. Det kom også fram i presentasjonene på rådets fagseminar i desember 2024. Det er viktig at SSB synliggjør betydningen av forskningen i samfunnet og viser bredden i arbeidet gjennom flere «impact cases». Rådet mener at SSB fortsatt bør ha stor oppmerksomhet på det viktige samarbeidet mellom forsknings- og statistikkavdelingene. Rådet støtter SSBs prioriteringer av forskningsvirksomhetens

kjerneoppgaver – langsiktig forskning, utredninger og modellarbeid. Det er i tillegg viktig at det arbeides systematisk med rekruttering til disse oppgavene, og at overgangen til Dapla gis høy prioritet. Rådet understreker betydningen av SSBs formidling av både forskning og statistikk og mener at SSB bør legge vekt på å tilpasse formidlingen også til nye formater og kanaler for å nå bedre ut til unge og andre grupper i befolkningen.

Rådet er opptatt av utviklingen i det nasjonale statistikksystemet, som bygger på regjeringens nasjonale program for offisiell statistikk for 2024–2027. Rådet synes at SSBs rapporter om kvalitet i offisiell statistikk er gode og ser tydelig at kvalitetssystemet har blitt mer modent. Fra 2024 omfatter statistikksystemet flere produsenter av offisiell statistikk. Det gjør SSBs ansvar for koordinering og oppfølging av kvalitet i offisiell statistikk mer krevende. Det er blant annet utfordrende å sikre høy kvalitet i offisiell statistikk fra institusjoner som har liten statistikkproduksjon og få ressurser til dette. Rådet er opptatt av at SSB videreutvikler prosessen med å utarbeide et nytt statistikkprogram fra 2028, som starter rundt årsskiftet 2025–2026.

Det er viktig at SSBs strategiske prosesser fanger opp nye trender og fenomener som påvirker virksomheten. Rådet mener at langtidsplanen for 2025–2027 bør legge mer vekt på betydningen av Dapla og bruk av kunstig intelligens. SSB skal løse flere tidskriske oppgaver de nærmeste årene. Omleggingen til Dapla medfører kostnader både på gamle og nye systemer i overgangsperioden og legger beslag på store ressurser i organisasjonen. Dapla er samtidig et verktøy for å effektivisere statistikkproduksjonen på lang sikt, og det er derfor viktig at SSB klarer å legge om til Dapla så raskt som mulig. Informasjonssikkerhet, datadeling, nasjonalt statistikksystem og arkiv er andre områder med føringer for gjennomføring. Rådet anerkjenner at det er krevende for SSB å gjennomføre alle oppgavene innenfor strammere budsjettammer. Det er viktig at ledelsen fortsetter å gjøre en god jobb med å prioritere og legger vekt på å effektivisere, og at rammebetingelsene gjør SSB i stand til å utføre sine samfunnsoppdrag på en god måte.

3. Rådets saksbehandling

Rådet hadde fem møter i 2024; 25. januar, 4. mars, 13. mai, 23. september og 4. desember. Tre møter var fysiske og to digitale. I forkant av det siste møtet hadde rådet et fagseminar.

Rådet vurderte 18 saker som administrerende direktør la fram om strategiske temaer om statistikk, forskning og virksomhetsstyring (se vedlegg for en oversikt over sakene som rådet behandlet i 2024). SSB orienterte i tillegg rådet om status for noen prosesser, og i fagseminaret presenterte SSB flere temaer fra forsknings- og metodefeltet. SSBs administrasjon viste som tidligere åpenhet og ga relevant informasjon om sakene. Finansdepartementet sendte i 2024 fem saker til rådet og ba om vurdering. Det gjaldt foreløpig tildelingsbrev til SSB for 2025, hovedinstruks for SSB, instruks for Rådet for SSB, retningslinjer for SSBs forsknings- og analysevirksomhet og mandat for departementenes statistikkutvalg. Rådet syntes det var positivt å bli involvert i disse sakene. Ellers var en fast post på møtene at administrerende direktør orienterte kort om «nytt siden sist».

Rådet har et eget årlig møte med de ansattes fagorganisasjoner for å høre de ansattes syn i saker som berører dem. Møtet ble holdt 4. desember 2024, og temaene som ble drøftet var blant annet i) lønnsnivået i SSB, ii) budsjettsituasjonen og tiltak for kutt, iii) intervjuernes situasjon og iv) betydningen av teknologiovergangen for de ansatte. Rådets leder deltok på to allmøter, i Oslo og Kongsvinger, i november 2024 og snakket om rådets arbeid.

4. Rådets vurderinger i 2024

4.1. Nasjonalt statistikkprogram og kvalitet i offisiell statistikk

SSB orienterte om det nasjonale programmet for offisiell statistikk 2024–2027 som ble vedtatt av Kongen i statsråd i desember 2023. Rådet var involvert i SSBs arbeid med programforslaget. Finansdepartementet oppnevnte ytterligere fem offentlige myndigheter som medlemmer av Utvalget for offisiell statistikk fra 1. januar 2024, hvorav fire var nye produsenter av offisiell statistikk. Rådet ga uttrykk for at SSBs ansvar for koordinering og oppfølging av kvalitet i offisiell statistikk ble mer krevende når antall produsenter økte. SSB orienterte om mulige endringer i organiseringen av Utvalget for offisiell statistikk, og rådet vurderte et utkast til mandat fra Finansdepartementet for et rådgivende organ som skal opprettes, kalt departementenes statistikkutvalg.

Hovedkonklusjonen i SSBs rapport om kvalitet i offisiell statistikk 2024 var at produsentene viste en god etterlevelse av mange av kvalitetskravene i den norske statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk. SSB trakk fram behov for styrket bevissthet og etterlevelse på områder som statistisk konfidensialitet og måling og formidling av usikkerhet i statistikken. Rådet mente at anbefalingene i rapporten traff godt, og at kvalitetssystemet hadde blitt mer modent. Det ble pekt på at variasjonen mellom produsentene gjorde det vanskelig å gi en samlet vurdering av etterlevelse av kvalitetskravene.

4.2. Datainnsamling og bruk av opplysningsplikt

Ifølge instruksen skal rådet vurdere SSBs bruk av opplysningsplikt, som har hjemmel i statistikkloven § 10. I 2024 fattet SSB fire vedtak om opplysningsplikt, hvor virksomheter ble pålagt å gi spesifikke opplysninger til bruk i statistikk. Rådet støttet bruken av opplysningsplikt i 2024. Rådet anbefalte SSB å vurdere om kost-nyttevurderingene bør være mer konkrete.

SSB hadde flere arbeidsmøter med Datatilsynet om bruk av kvitteringsdata fra dagligvarekjedene. SSB orienterte om at det var laget et overordnet design som vil gi mindre inngripende datainnsamling. Det vurderes å forankre datainnsamling fra betalingsleverandøren Nets og dagligvarekjedene i en forskrift. Målet er at hjemmelsgrunnlaget skal være avklart i løpet av 2025, før ny forbruksundersøkelse i 2026. Rådet vil følge saken videre.

SSB opplyste at oppgavebyrden for næringslivet var beregnet til 64 årsverk i 2024, uendret fra de foregående to årene. SSB framholdt at mye av potensialet ved bruk av registerdata er tatt ut, og at det er stadig mer krevende å redusere oppgavebyrden ytterligere. Bruk av nye kilder med nye metoder, som for eksempel aggregerte transaksjonsdata, kan gi bidrag på noen områder. Rådet oppfordret SSB til å arbeide videre med effektivisering og andre tiltak som kan redusere oppgavebyrden for næringslivet.

4.3. Forsknings- og analysevirksomheten

Rådet behandlet årsrapporten for forskningsavdelingen for 2023 og planene for virksomheten. Det framkom at rekrutteringen hadde vært god. «Impact cases» dokumenterte nytten av å levere rapporter til Finansdepartementet og gi beslutningsstøtte til sentralforvaltningen. Rapporten viste også at forskningsavdelingen samarbeidet med statistikkavdelingene på en rekke områder. Rådet støttet SSBs prioriteringer av kjerneoppgavene – langsiktig forskning og de økonomiske modellene – og rekruttering til disse, samt å få til en smidig overgang av forskningsvirksomheten til Dapla. Rådet ønsket mer informasjon om hva SSB anser som viktige forbedringsområder.

På fagseminaret i desember 2024 presenterte SSB arbeidet med de makroøkonomiske modellene KVARTS og NORA, forskningen på ulikhet og befolkningsframskrivingene. Rådet syntes informasjonen ga nyttig innsikt i forskningsvirksomheten.

4.4. Utviklingsarbeid i SSB

Rådet var i 2024 særlig opptatt av SSBs omfattende arbeid med omlegging til Dapla. Temaet ble behandlet på samtlige av fjorårets møter. SSB presenterte veikartet for utvikling som ble laget i tråd med anbefalingen fra den europeiske fagfellevurderingen. Det bidrar til oversikt på ulike nivåer i virksomheten. Utviklingsteamene prioriterer funksjonalitet i tråd med veikartet, og det støtter statistikkavdelingenes planlegging og utvikling av produksjonsløpene på Dapla. Veikartet er delt i flere områder – Dapla (basis), statistikker på Dapla, fellesfunksjoner, formidling, samt styring og støtte – og viser tre tidsperioder. Rådet understreket viktigheten av at SSB gjennomfører dette utviklingsarbeidet og pekte på at det stiller store krav til organisasjonen over lang tid. Rådet etterlyste mer konkrete oversikter over aktiviteter, risikovurderinger og oppfølging av leveransemål.

SSB presenterte status for omleggingen av statistikkprodukter til Dapla. Tre typer statistikker ble prioritert først: statistikker som må endres på grunn av eksterne forhold, som endringer i datakilder, nye statistikker som bygges fra bunnen av og statistikker med mest gjenbruk. I prioriteringen ble også modenheten på Dapla og kompetansesituasjonen i organisasjonen vurdert. Statistikkavdelingene hadde etablert støtteteam med erfarne medarbeidere som bisto i omleggingsarbeidet, og de prioriterte kompetansebygging og etablering av samarbeid på tvers. Rådet mente at SSB gjorde mange riktige grep og brukte hensiktsmessige verktøy. Rådet understreket viktigheten av å øke endringstakten over tid og var ellers opptatt av utviklingen av fellestjenester på Dapla og mulighetene for standardisering av dataeditering, som omfatter kontroll, gransking og retting av data.

Rådet vurderte SSBs oppfølging av leveransemål og kompetanseutvikling for Dapla. SSB viste til resultatmål på fem områder: nytt innhold til brukerne, ressurs- og kompetansegevinster, forbedret nøyaktighet og sikkerhet, bedre aktualitet på statistikker og gjenbruksmuligheter. Rådet anbefalte å tydeliggjøre hva som er de viktigste målsettingene med Dapla. Rådet understreket at SSB burde styrke den sentrale oppfølgingen av framdrift og gevinstoppnåelse. Det ble pekt på viktigheten av et godt fagfellesskap og å styrke medarbeidernes kompetanse for omlegging til Dapla. Rådet antok at noe kompetanse måtte dekkes i det eksterne arbeidsmarkedet.

Etter rådets anbefaling om tettere oppfølging oppdaterte SSB rutinene for sentral styring, rapportering og gevinstoppfølging av veikartet for utvikling. Det ble etablert rutiner og IT-støtte for rapportering av framdrift og gevinster, samt flere faste rapporteringspunkter og arenaer for oppfølging på ulike nivåer i virksomheten. Utviklingsmøtets oppgave var som før å prioritere knappe IT-ressurser på best mulig måte. SSB orienterte om at direktørmøtet fulgte opp framdriften på fast basis og hadde ukentlig gjennomgang av aktuelle aktiviteter og presentasjoner av «månedens statistikk» på Dapla. Risikogjennomgangene pekte på at viktige risikoer i Dapla-prosjektet var økte kostnader eller at gevinster uteblir. SSB arbeidet med å identifisere risikoeiere og konkrete tiltak for å redusere risiko. Det ble også orientert om en utredning om fellesløsning for editering og annen standardisering som kan forbedre editeringen.

Rådet var fornøyd med at SSB hadde etablert tettere sentral oppfølging av omleggingen til Dapla. Det ble uttrykt bekymring for at arbeidet så ut til å ligge etter planene. Rådet var opptatt av hvilke tiltak SSB ville iverksette for å komme à jour. SSB bekreftet at mange statistikker må legges om til Dapla i 2025 for å holde framdriften som planlagt. SSB hadde tro på at framdriften ville øke, siden kompetansen var styrket, funksjonaliteten i Dapla utvidet og mulighetene for gjenbruk økt. Rådet

anbefalte å fastsette tydeligere gevinstmål, gjerne for hver statistikk, og ha tettere oppfølging av disse.

SSB orienterte om ressursberegningene for omleggingen til Dapla. Det ble anslått at statistikkavdelingene i årene 2024–2027 må bruke 15–16 prosent av arbeidsstokken på omleggingen. For noen statistikker vil omleggingen strekke seg lenger fram i tid, og her var beregningene usikre. SSB hadde beregnet at utviklingsarbeidet vil kreve om lag 30 årsverk i IT-avdelingen. SSB orienterte om et satsingsforslag om ekstra finansiering for å kunne sette mer fart på omleggingen til Dapla. SSB vil da kunne avvikle gamle systemer og fjerne lisenskostnader tidligere. Det vil fristille årsverk til å lage bedre statistikk. Behovet for rask gjennomføring henger også sammen med informasjonssikkerhet. Rådet uttrykte sterk støtte til satsingsforslaget. Rådet understreket at det er viktig å identifisere hvilke konsekvenser omleggingen til Dapla har for andre oppgaver som må nedprioriteres i samme periode.

Rådet er opptatt av at SSB utvikler effektive og sikre løsninger for deling av data til forskning og analyse. SSB orienterte om status for videreutvikling av microdata.no, tiltak for å effektivisere den tradisjonelle delingstjenesten og bruk av sikre analyserom. SSB orienterte om utviklingsbehovene og planlagte tiltak som vil bidra til at tilgang til data kan skje raskere, billigere og sikrere enn i dag. Det var etablert et bredt samarbeid med FHI for å få data fra flere helseregistre inn i microdata.no og gjøre søknadsprosessen raskere ved å koble microdata.no til søknadsskjema. Mange søkere ber både om helseopplysninger fra Helsedataservice og mikrodata fra SSB. FHI har et utviklingsprosjekt med de sikre analyserommene ved tre universiteter for å konkretisere krav til sikre behandlingsmiljøer og utvikle løsninger i tråd med disse. SSB sa at man drar nytte av samarbeidet med FHI om videreutvikling og bruk av analyserom og krav til andre behandlingsmiljøer. Rådet mente at samarbeidet med FHI er fornuftig. Rådet etterlyste en tydelig strategi for delingstjenestene i et lengre tidsperspektiv. Det ble anbefalt at SSB velger løsninger for bruk av sikre analyserom basert på en prioritering av de viktigste sikkerhetsaspektene for SSB og kost-nyttevurderinger. Rådet la vekt på at vilkår for, og kontroller av, bruk av data i forskning og analyse bør løftes opp på institusjonsnivå.

4.5. Strategiske administrative temaer

Rådet vurderte SSBs arbeid med informasjonssikkerhet og personvern i to møter i 2024. Vurderingene baserte seg på rapporter fra SSBs informasjonssikkerhetsleder og personvernombud, som var behandlet av SSBs ledelse. Rapportene viste at SSB hadde mange tekniske sikringstiltak på plass, men at det var forbedringsmuligheter innenfor systematisk oppfølging og etterlevelse av rutiner og tiltak. Rådet understreket viktigheten av å klargjøre roller og ansvar, gjøre systematiske vurderinger og ha god dokumentasjon. Det ble pekt på behovet for å styrke deteksjons- og responsevnen. Rådet mente at det var viktig med et taktskifte i arbeidet, som ville kreve prioritering i budsjettet. SSB vurderte sin virksomhet opp mot NSMs grunnprinsipper for IKT-sikkerhet og skal i 2025 utarbeide en prioritert handlingsplan for de største avvikene. Rådet sa at dette gir et godt grunnlag for å følge opp. Rådet var bekymret for at budsjettsituasjonen ville gjøre det krevende for SSB å hente inn spesialkompetanse på feltet.

SSB orienterte om oppfølgingen av avviket i systemet for tilgangsstyring som oppsto i 2023. Alle brukere av intern sikker sone hadde potensielt i en periode tilgang til filer opprettet fra høsten 2020, men det ble ikke avdekket utilsiktet bruk av data. SSB la fram en evalueringsrapport der det var avdekket behov for forbedringer og samordning av flere systemer og prosesser knyttet til tilgang til data. Rådet anerkjente SSBs arbeid med å kartlegge omfanget og konsekvensene av sikkerhetsavviket og støttet behovet for forbedringer. Rådet mente at det sentrale sikkerhetsarbeidet måtte prioriteres, og at det var viktig å styrke evnen til å oppdage at noe skjer, blant annet gjennom bedre systemer for logging.

SSB la fram utkast til overordnet risikovurdering før oversendelse til Finansdepartementet i juni 2024. SSB trakk fram overordnede risikoer, definert som hendelser som kan inntreffe og påvirke måloppnåelsen negativt. Rådet pekte på faren for å overse hendelser som skjer sjeldent, men som kan ha stor konsekvens. Omleggingen til Dapla lå bak flere av de angitte risikoene. Rådet mente at risikoene ved omleggingen burde synliggjøres eksplisitt. Rådet la vekt på at risikoområdene måtte ses i sammenheng med planlagte tiltak.

SSB vurderte behovet for internrevisjon i 2024, slik alle statlige virksomheter skal gjøre hvert fjerde år. Ei arbeidsgruppe hadde utarbeidet en rapport. Gruppen anbefalte ikke å etablere internrevisjon for SSB, men heller styrke første- og andrelinja gjennom flere tiltak for å følge opp etterlevelse. Direktørmøtet hadde ikke fattet vedtak da rådet behandlet saken. Rådet la vekt på at det var behov for å styrke internkontrollen og oppfølgingen av etterlevelse. Rådet mente at SSB burde etablere klare strukturer i organisasjonen og ha en egen enhet med en andrelinjefunksjon for risikostyring og oppfølging av etterlevelse. I tillegg ble det anbefalt å bruke eksterne tjenester på utvalgte viktige områder.

SSB orienterte om vedtatt langtidsplan for 2024–2026 og mot slutten av året om utkast til langtidsplan for 2025–2027. I utkastet var omtalen av informasjonssikkerhet styrket og betydningen av fart i omleggingen til Dapla understreket. Rådet kommenterte at omgivelsene er i rask endring, mens langtidsplanen er svært stabil. En risiko ved rullerende langtidsplaner er at man ikke fanger opp nye ting som dukker opp. Det ble stilt spørsmål om de prioriterte delmålene i tilstrekkelig grad fanget opp de viktigste utfordringene for SSB. Rådet mente at langtidsplanen 2025–2027 burde legge mer vekt på betydningen av Dapla og kunstig intelligens. SSB presenterte muligheter og utfordringer ved bruk av kunstig intelligens i offisiell statistikk på fagseminaret. Rådet sa at det er viktig at SSB prioriterer videre arbeid med disse problemstillingene.

SSB orienterte rådet om at budsjettsituasjonen i 2025–2026 så ut til å bli ekstra krevende på grunn av flyttingen til nytt bygg i Kongsvinger og omleggingen til Dapla. SSB vil ha kostnader til både gamle og nye systemer, og omleggingen vil legge beslag på betydelige personalressurser. SSB forberedte tiltak for kostnadskutt. SSB sa at man kan bli nødt til å kutte enkelte statistikker. Rådet kommenterte at det var bra at SSB tok tak i situasjonen tidlig, og at det var viktig å være realistisk og åpen om effektene av budsjettkutt. SSB orienterte om arbeidet med tre satsingsforslag; mer fart på Dapla, utvikling av en agentbasert makromodell og utviklingsbehov i nasjonalt statistikkprogram.

SSB orienterte om oppfølgingen av tiltaksplanen fra Eurostats peer review. Første rapportering til Eurostat gjelder status ved utgangen av 2024. SSB hadde innarbeidet oppfølgingen i det øvrige styringssystemet. Inntrykket fra en nasjonal rapporteringsrunde ved årsskiftet 2023–2024 var at gjennomføringen av tiltakene i all hovedsak gikk som planlagt.

SSB hadde fått i oppdrag fra Finansdepartementet å vurdere om en veiledningstjeneste for forsøk i forvaltningen kunne organiseres av SSB. Vurderingen var at en tjeneste avgrenset til veiledning omkring metoder for forsøk ville ligge innenfor SSBs oppdrag som definert i statistikkloven. Tjenesten burde begrenses til bistand knyttet til metodevalg og praktisk gjennomføring av forsøk. Veiledning om det juridiske og etiske faller utenfor SSBs oppgaver. Rådet kommenterte at koblingen til kunnskapsbehov i kritesituasjoner ikke var tydelig omtalt i utkastet.

Rådet vurderte utkastet til SSBs årsrapport for 2023, spesielt leders beretning og vurderingen av framtidsutsikter. Årsrapporten gir nyttig bakgrunnsinformasjon for rådets egen årsrapport. Rådet mente at utkastet ga en god framstilling av SSBs virksomhet og anbefalte utdyping av enkelte temaer.

5. Prioriterte saker for rådet i 2025

Omleggingen til Dapla er en stor og krevende oppgave for SSB i 2025. Rådet vil følge opp hvordan SSB får mer fart i arbeidet og oppnår resultater som planlagt. Det er ønskelig å få mer informasjon om fellestjenestene på Dapla og arbeidet med standardisering av editering. Rådet vil fortsatt legge stor vekt på arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern. Det er viktig at SSB får til et taktskifte og håndterer gjenstående utfordringer, herunder styrker deteksjons- og responsevnen. Rådet er opptatt av at SSB utvikler et helhetlig rammeverk og en klar styringsstruktur for informasjonssikkerhet. SSBs styrking av internkontrollen og oppfølging av etterlevelse er et annet tema som rådet vil følge opp. Rådet ser fram til å behandle SSBs strategiske vurdering av datadelingstjenestene og vurdere forslagene til videre utvikling av sikre og effektive systemer, blant annet i samarbeid med FHI.

Rådet vil vurdere andre aktuelle strategiske temaer, for eksempel som gjelder nye datakilder og SSBs bruk av opplysningsplikt. Rådet vil følge opp statistikk- og forskningsvirksomheten både gjennom de ordinære møtene og i egne fagseminarer. Rådet vil også følge med på prosessene som skal bidra til å styrke det nasjonale statistikksystemet. SSB må effektivisere virksomheten, prioritere strengt og arbeide for å sikre tilstrekkelig finansiering av nødvendig utviklingsarbeid. Rådet vil følge opp disse prosessene.

Vedlegg: Oversikt over saker i 2024

Møtedato	Sak	Type
25.1.2024	Bruk av opplysningsplikt i 2023	Vurdering
25.1.2024	Oppfølging etter avvik i systemet for tilgangsstyring	Vurdering
25.1.2024	Veikart for utvikling i SSB	Vurdering
25.1.2024	Rådets årsrapport – disposisjon og budskap	Vurdering
25.1.2024	Nasjonalt statistikkprogram 2024–2027 vedtatt	Orientering
4.3.2024	SSBs årsrapport 2023	Vurdering
4.3.2024	Rådets årsrapport 2023	Vurdering
4.3.2024	Status for omlegging til DAPLA i statistikkavdelingene	Vurdering
4.3.2024	Informasjonssikkerhet og personvern	Vurdering
4.3.2024	Langtidsplan for SSB 2024–2026	Orientering
13.5.2024	Rapport om kvalitet i offisiell statistikk	Vurdering
13.5.2024	Årsrapport og planer for forsknings- og analysevirksomheten i SSB	Vurdering
13.5.2024	SSBs overordnede risikovurdering	Vurdering
13.5.2024	SSBs utviklingsarbeid – omlegging til Dapla • gevinster og oppfølging • kompetanseutvikling og medarbeiderutviklingsprogram	Vurdering
13.5.2024	Oppfølging av tiltaksplanen fra Eurostats peer review	Orientering
13.5.2024	Status for kvitteringsdata fra dagligvarekjedene	Orientering
13.5.2024	Veiledningstjeneste for forsøk i forvaltningen	Orientering
23.9.2024	Bruk av opplysningsplikt 1. og 2. tertial 2024	Vurdering
23.9.2024	Vurdering av behov for internrevisjon	Vurdering
23.9.2024	Omleggingen til Dapla	Vurdering
23.9.2024	Mandat for departementenes statistikkutvalg (FIN)	Vurdering
23.9.2024	Langtidsplan for SSB 2024–2026	Orientering
4.12.2024	Deling av data – status og planer framover	Vurdering
4.12.2024	Informasjonssikkerhet og personvern	Vurdering
4.12.2024	Langtidsplan for SSB – 2025–2027	Vurdering
4.12.2024	Foreløpig tildelingsbrev for SSB (FIN)	Vurdering
4.12.2024	Hovedinstruks for SSB (FIN)	Vurdering
4.12.2024	Retningslinjer for forsknings- og analysevirksomheten i SSB (FIN)	Vurdering
4.12.2024	Instruks for Rådet for SSB (FIN)	Vurdering
4.12.2024	Status for omlegging til Dapla	Orientering
4.12.2024	Årshjul 2025	Orientering
3.12.2024	Makroøkonomiske modeller – KVARTS og NORA	Fagseminar
3.12.2024	Forskning på ulikhet	Fagseminar
3.12.2024	Befolkningsframskrivninger	Fagseminar
3.12.2024	Bruk av KI i offisiell statistikk	Fagseminar